

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ТА
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи психотерапії»**

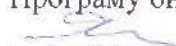
Рівень вищої освіти:	перший бакалаврський
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	053 Психологія
Освітньо-професійна програма:	«Психологія бізнесу» «Практична психологія»

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 2 із 21

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

1 ОНОВЛЕНО:

Програму оновив старший викладач ІМ ПС та ГД, Ляшенко О.А.

27.08.2021 р.

2 ПОГОДЖЕНО:

Директор Київського інституту водного транспорту ДУІТ,
Д.т.н., проф. Тимошук О.М.

30.08.2021

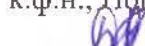
Декан факультету судноводіння КІВТ ДУІТ,
к.ю.н. Єлсазаров О.П.

30.08.2021

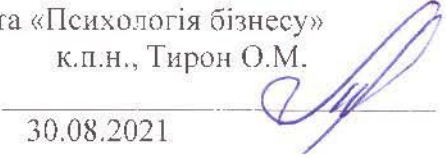
Завідувач кафедри ІМ ПС та ГД, к.п.н, доц. Корешкова С.П.

30.08.2021

Гаранти освітніх програм «Практична психологія» та «Психологія бізнесу»
к.ф.н., Поурібна Д.В.

30.08.2021

к.п.н., Тирон О.М.

30.08.2021

3 ОПРИЛЮДНЕНО:

4 РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО:

Виpusковою кафедрою іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін. Протокол засідання кафедри від 30.08.2021, №1

Науково-методичною радою Київського інституту водного транспорту ДУІТ. Протокол від 30.08.2021, №4.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 3 з 29

1 СЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Викладач:

старший викладач кафедри ІМ ПС та ГД
Ляшенко О.А.

1.2 Статус дисципліни

Навчальна дисципліна обов'язкового професійного циклу

1.3 Обсяг дисципліни

12 кредитів ЄКТС
360 годин
34 лекції / 68 практичні/
258 годин самостійна підготовка

1.4 Курс/Семестр

3/ 5,6

1.5 Мова викладання

Українська

1.6 Що буде вивчатися

психологічні проблеми психічно здорових і психічно не здорових людей, що перешкоджають їх особистісному, соціальному і духовному розвитку.

1.7 Чому це потрібно вивчати

Для отримання психологічної обізнаності та досвіду шляхом власної психотерапевтичної роботи. Розуміння механізмів впливу на психіку людини тих чи інших психотерапевтичних методів, враховуючи її потенційні, вікові та індивідуальні психологічні особливості, сприяння особистісному та фаховому розвитку.

1.8 Чому можна навчитися (результати навчання)

Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. Розробляти програми психологічних інтервенцій (психотерапія), провадити їх в індивідуальних та групових роботах, оцінювати якість. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, планувати втручання в складних і Розробник (Радзівіл К.П.) непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей психологічної та соціальної роботи. У результаті вивчення дисципліни здобувачі мають сформувати, вдосконалити такі soft skills: комунікативні навчички; емоційний інтелект; стресостійкість; позитивне мислення; вміння керувати емоціями; вміння розв'язувати комплексні складні проблеми і задачі; володіти емпатією.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 4 з 29

1.9 Як можна користуватися набутими знаннями та вміннями

(компетентності) здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. Оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

1.10 Короткий зміст дисципліни

Складається з двох модулів. модуль I: «Вступ в дисципліну», «Класичний психоаналіз», «Аналітична індивідуальна психотерапія А. Адлера», «Клієнт-центрований підхід К. Роджерса; модуль II: «Етапи і техніки психотерапевтичного процесу», «Логотерапія В. Франкла», «Екзистенціальний напрям», «Поведінковий напрям», «Когнітивний напрям», «Рационально-емотивна терапія А. Елліса», «Когнітивний підхід А. Бека», «Гештальттерапія Ф. Перзла»

1.11 Пререквізити

Використовуються знання отримані після вивчення дисциплін: «Загальна психологія з практикумом», «Психотехнології впливу», «Соціальна психологія».

1.12 Постреквізити

Знання можуть бути використані при вивченні дисциплін: «Основи психокорекції», «Реабілітаційна психологія», «Основи кланічної психології».

1.13 Локація

Аудиторія згідно розкладу

1.14 Особливості курсу

Базовий курс

1.15 Технічне забезпечення

Комп'ютер, інтерактивна дошка, підключення до Інтернету.

1.16 Інформаційне забезпечення

1. Глива Є. Л. Психотерапія. Вступ до психотерапії. К. : Кондор, 2009. -530 с.
2. Каліна Н. Ф. Психотерапія. К. : Академвидав, 2010. – 284 с.http://udpu.org.ua/library_files/432663.pdf
3. Кривоніс Т.Г. Основи особистісної психотерапіїК.: Слово, 2011.- 190 с.
4. За ред. К. В. Седих, О. О. Фільц Основи психотерапії. К. : Академвидав, 2017. - 189 с.
5. Берн Э. Трансакционный анализ и психотерапія. СПб:Братство, 1993. – 224 с.
6. Гармаш І. В. Терапія казками. Київ : Шкільний світ, 2018. - 110 с.
7. Радзівіл К. П. Динаміка професійних очікувань майбутніх психологів у навчальному процесі: обґрунтування та результати дослідження. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : психологічні науки. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2017. № 1(6). С. 162–173.
8. Радзівіл К. П. Зміст і завдання комплексної програми психокорекції професійних очікувань майбутніх психологів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки. Херсон, 2017. Вип. 2. Т. 3. С. 95–99.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 6 з 29

1.17 Посилання на дисципліну у веб ресурсі
https://kivt.duit.edu.ua/fsv/pssgd/#section_1

1.18 Семестровий контроль
Залік, Іспит

1.19 Порядок оцінювання

5.1 Методи поточного контролю перевірка конспекту лекцій, перевірка роботи студентів на практичних заняттях .

5.2 Розподіл балів за конспектування лекцій – по 2 бали. Загалом – 24 бали

5.3. Відпрацювання завдань на практичних заняттях – по 6 балів . Загалом – 60 балів.

5.4 Розподіл балів на екзамені: 1 теоретичне питання – 3 бали; 2 теоретичне питання – 3 бали; тестове завдання – 2 бали; 1 практичне питання – 3 бали; 2 тестове завдання – 3 бали.

5.5 Студенти, які набрали під час поточного навчання менше, ніж 44 бали, до іспиту не допускаються

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата
Державний університет інфраструктури та технологій				

Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 7 з 29

2 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Передмова

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи психотерапії» складена відповідно до освітньо – професійної програми підготовки здобувачів ступеня бакалавра : 05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія.

2.2 Предмет дисципліни.

Психологічні проблеми психічно здорових і психічно не здорових людей, що перешкоджають їх особистісному, соціальному і духовному розвитку.

2.3 Мета дисципліни.

Формування у майбутнього фахівця загальних та професійних компетенцій у сфері психотерапевтичної діяльності. Розширення здобувачами знань про особливості розвитку особистості та ознайомлення з інструментарієм надання психотерапевтичної допомоги.

2.4 Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна «Психофізіологія та психосоматика» використовує знання отримані після вивчення предметів: «Загальна психологія з практикумом», «Психотехнології впливу», «Соціальна психологія» і слугує базою для вивчення навчальних курсів: «Основи психокорекції», «Реабілітаційна психологія», «Основи кланічної психології».

2.5 Програмні компетентності

Компетентності, які повинні набути здобувачі в результаті вивчення дисципліни згідно ОНП:

Загальні компетентності

- ЗК1.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8.** Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК1.** Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК2.** Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3.** Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4.** Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
- СК5.** Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
- СК8.** Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 8 з 29

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

2.6 Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ТЕМА 1. Вступ в дисципліну

Показники для психотерапевтичного втручання - порушення соціальних зв'язків (виробничих, дружніх, сімейних) і труднощі в спілкуванні і соціальній адаптації, які можуть вилитися в неврози. Таким чином, поняття психотерапія, спочатку пов'язане з лікуванням психічних і психосоматичних захворювань в останні роки поширюється на будь-які випадки психічного неблагополуччя (внутрішні конфлікти, депресії, тривоги, страхи, порушення спілкування).

Психотерапія - специфічна ефективна форма впливу на психіку людини з метою забезпечення і збереження її здоров'я. Психотерапевтичні методи - спеціальні прийоми впливу на свідомість людини з метою надання їй допомоги у вирішенні її психологічних проблем. Основні психотерапевтичні методи: гіпнотерапія, аутогенне тренування, раціональна терапія, ігрова терапія, психоестетотерапія, соціальна психотерапія.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата
-----	------	-------------	--------	------

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 9 з 29

2.7 Інформаційний обсяг

ТЕМА 2. Класичний психоаналіз

Цілі терапії. Допомога клієнту у виявленні неусвідомлюваних причин тяжких переживань і хворобливих проявів.

Прийоми: Одна група методів спрямована на виявлення несвідомих мотивів людини, що лежать в основі її поведінки.

Інша група методів акцентує увагу на внутрішніх силах, які допоможуть людині впоратися з труднощами самостійно.

За допомогою третьої групи методів психолог намагається довести до свідомості пацієнта те, як він сприймає дійсність.

Четверта група методів, з її допомогою психоаналітик намагається спонукати клієнта змінити характер свого функціонування.

Вибір і ефективність того чи іншого методу залежать від: характеру проблеми клієнта, ступеня сприйнятливості людини, а також особистості психолога.

ТЕМА 3. Аналітична індивідуальна психотерапія А. Адлера

Цілі терапії: зниження почуття неповноцінності; розвиток соціального інтересу; корекція цілей і мотивів з перспективою зміни стилю життя.

Позиція психолога. Знайти помилку в «картині світу» клієнта, через яку виникають психологічні проблеми (недовіра, себелюбство, нереалістичні амбіції, недолік впевненості).

Вимоги та очікування від клієнта. Основне для клієнта - зайняти позицію «на рівних» по відношенню до психолога. Від клієнта очікуються активність, відповідальність, прагнення до співпраці і взаємна довіра. Головний напрямок спільного пошуку - базисні помилки в мисленні про світ, пошук можливостей їх корекції.

Комплекс неповноцінності і його компенсація Адлер розрізняв три види страждань, які відчуває в дитинстві людина, що сприяють розвитку комплексу неповноцінності: неповноцінність того чи іншого органу, надмірна опіка, відкидання з боку батьків.

За Адлером почуття неповноцінності є джерелом усіх устремлень людини до саморозвитку, зростання і компетентності. Неповноцінність, її компенсація та соціальне середовище - це три змінні, результуюча сила впливу яких призводить до формування прагнення до значущості та переваги.

Етапи і техніки психотерапії.

ТЕМА 4. Клієнт-центрований підхід К. Роджерса

Мета терапії полягає у виробленні у клієнта більшої самоповаги і здатності робити дії, необхідні для приведення його «Я» - реального у відповідність з його особистим досвідом і глибинними переживаннями. З самого початку увага концентрується не так на проблемах людини, а на ній самій, на її «Я», тому завдання, яке ставиться і вирішується в рамках взаємодії психолога і клієнта, - це допомога в особистісному зростанні і розвитку, завдяки якому людина сама вирішує свої проблеми. А другорядне завдання - створення відповідного психологічного клімату і відповідних відносин.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ТЕМА 5. Етапи і техніки психотерапевтичного процесу

Заблокованість внутрішньої комунікації, заперечується наявність проблем, відсутнє бажання до змін. Стадія самовираження, клієнт починає відкривати свої почуття, проблеми. Розвиток процесу саморозкриття, прийняття себе у всій своїй складності, суперечливості, обмеженості. Формування ставлення до внутрішнього як до свого, долається відчуженість від свого «Я». Розвиток конгруентності, самоприйняття і відповідальності. Особистісні зміни, відкритість собі і світу.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 10 з 29

ТЕМА 6. Логотерапія В. Франкла.

Основні положення, техніки логотерапії: людина не може нормально жити, якщо її життя стає безглуздом, вона втрачає спокій до тих пір, поки знову не набуде мети і сенсу свого життя; сенс життя не може бути дано людині ззовні, запропоновано або нав'язано. Вона повинна знайти його цілком самостійно.

Центральною в концепції В. Франкла є проблема відповідальності. Людина вільна у своєму виборі сенсу, але, знайшовши його, вона несе відповідальність за здійснення свого унікального сенсу.

Техніки: метод дереклексії - зняття зайвого самоконтролю; метод парадоксальної інтенції: психолог надихає клієнта саме на те, чого той намагається уникнути.

ТЕМА 7. Екзистенціальний напрямок.

Цілі терапії. Допомогти клієнту знайти сенс життя, усвідомити особистісну свободу, відповідальність і відкрити свій потенціал як особистості. А також визнання особистості клієнта і його долі найважливішою, унікальною.

Позиція психолога. Розуміння клієнта в термінах його власного життєвого світу.

Вимоги та очікування від клієнта. Допомога клієнту прийняти свій феноменологічний світ, усвідомити реальність своїх усвідомлених або неусвідомлюваних виборів і їх наслідків.

ТЕМА 8. Поведінковий напрям.

Цілі терапії. Вироблення нової адаптивної поведінки або подолання поведінки, яка стала неадаптивною. Позиція психолога. Бути моделлю, зразком для наслідування.

Вимоги та очікування від клієнта. Роль психолога носить чітко фіксований характер. Так само чітко визначається і роль клієнта. Заохочується активність, свідомість в постановці цілей, бажання співпрацювати з психологом.

Основні напрямки поведінкової терапії. В даний час в бихевиоральній психотерапії існують три основні напрямки:

1. Класичне обумовлення.
2. Оперантне обумовлення.
3. Мультимодальне програмування.

1. Класична теорія умовних рефлексів І.П. Павлова з'явилася фундаментом, на якому було побудовано сучасну поведінкову терапію. На основі принципів класичного обумовлення створені такі методики корекції поведінки, як методика аверсивного обумовлення, методика контролю стимулу і т. п.

ТЕМА 9. Когнітивний напрямок.

У когнітивній психології увага приділяється пізнавальним структурам і упор робиться на особистість. В основі лежать теорії, що описують особистість з точки зору організації пізнавальних структур.

Когнітивна психотерапія орієнтована на сьогоднішній день.

Можна виділити наступні особливості:

1. Основна увага приділяється не минулому клієнта, а його справжньому - думкам про себе і просвіт.
2. В основі терапії лежить навчання новим способам мислення.
3. Застосування системи домашніх завдань, спрямованих на перенесення отриманих нових навичок в середу реальної взаємодії.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 11 з 29

4. Основне завдання терапії - зміни в сприйнятті себе і навколишньої дійсності: знання про себе і світ впливають на поведінку, а поведінка і її наслідки впливають на уявлення про себе і світ.

ТЕМА 10. Рационально-емотивна терапія А. Елліса

Типи когніцій

Кожна людина народжується з певним потенціалом, і цей потенціал має дві сторони: раціональну та ірраціональну; конструктивну і деструктивну і т. п.

У раціонально-емотивній терапії виділяється три провідних психологічних аспекти функціонування людини: думки (когніції), почуття і поведінка.

А. Елліс виділяє два типи когніцій: дескриптивні і оціночні.

Дескриптивні когніції містять інформацію про реальність, про те, що людина сприйняла в світі.

Оціночні когніції відображають ставлення людини до цієї реальності. Дескриптивні когніції обов'язково з'єднані з оціночними зв'язками різного ступеня жорсткості.

Джерело психологічних порушень - це система індивідуальних ірраціональних уявлень про світ, (ірраціональні установки). Ірраціональні установки не відповідають реальності як за силою, так і за якістю цього розпорядження.

ТЕМА 11. Когнітивний підхід А. Бека

Цілі терапії: виправлення неадекватних когніцій, усвідомлення правил неадекватної обробки інформації і заміна їх правильними. Навчити клієнта усвідомлювати зв'язки між когнітивними схемами, афектами і поведінкою, замінювати дисфункціональні думки більш реалістичними інтерпретаціями.

Позиція психолога. Між клієнтом і психологом повинні складатися партнерські відносини. Інтерпретації або припущення клієнта розглядаються психологом як гіпотези, що потребують перевірки та підтвердження.

Вимоги та очікування від клієнта. Від клієнта очікується прийняття положення про залежність емоцій від мислення. Встановлення відносин з психологом вимагає від клієнта високої активності, відповідальності.

ТЕМА 12. Гештальттерапія Ф. Перзла

Особистісний ріст як процес розширення зон самоусвідомлення, що сприяє саморегуляції і координує рівновагу між внутрішнім світом і середовищем.

Він виділяв три зони усвідомлення:

1. Внутрішню - явища і процеси, що відбуваються в нашому тілі.
2. Зовнішню - зовнішні події, які відображаються свідомістю.
3. Середню - фантазії, вірування, відносини.

При неврозі переважає тенденція до зосередження на середній зоні за рахунок виключення зі свідомості двох перших. Така надмірна схильність до фантазування, інтерпретації порушує природний ритм процесу свідомості, змушує клієнта зосереджуватися на минулому і майбутньому на шкоду справжньому, так як завершити гештальт (задовольнити потребу) можна тільки в момент «тут і зараз».

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 12 з 29

4 РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Структура дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень, ступінь освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів: 12	Галузь знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Цикл професійної підготовки. Навчальна дисципліна обов'язкового професійного циклу	
Модулів: 2	Спеціальність: 053 «Психологія»		
Змістовних модулів:3 Тем 12	Спеціалізація: «Практична психологія», «Психологія бізнесу»	Рік підготовки:	
		3	3
Індивідуальне науково-дослідне завдання: -	Освітня програма: «Практична психологія», «Психологія бізнесу»	Семестр:	
		6	7
Загальна кількість годин:360	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції:	
		34	8
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних: 4; - самостійних: 2	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Практичні:	
		68	8
Співвідношення аудиторних годин до самостійної підготовки:		Лабораторні:	
		0	0
		Самостійна робота:	
		258	74
		Курсова робота	
		-	-
		Вид контролю:	
		Залік, іспит	
		96/174	14/74

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 13 з 29

4.2 Тематичний план дисципліни

Модуль	Вмістовий модуль	Вид заняття	Номер, найменування та зміст тем	Години		Очікувані результати навчання після вивчення теми, які формують програмні результати навчання та компетентності.	Метод контролю засвоєння теми
				Денна форма	Заочна форма		

1	1-12	Лекція		48	8		
		Самостійне		174	74		
		Практичне		48	8		
		Лабораторні		0	0		
			ЗАГАЛОМ	270	90		

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 14 з 29

Модуль Змістовний модуль	Вид заняття	Номер, найменування та зміст тем	Години		Очікувані результати навчання після вивчення теми, які формують програмні результати навчання та компетентності.	Метод контролю засвоєння теми
			Денна форма	Заочна форма		

		Тема 1. Вступ в дисципліну		9	9		
1	1	Лекція	Показники для психотерапевтичного втручання - порушення соціальних зв'язків (виробничих, дружніх, сімейних) і труднощі в спілкуванні і соціальній адаптації, які можуть вилитися в неврози. Таким чином, поняття психотерапія, спочатку пов'язане з лікуванням психічних і психосоматичних захворювань в останні роки поширюється на будь-які випадки психічного неблагополуччя (внутрішні конфлікти, депресії, тривоги, страхи, порушення спілкування).	4	-		Конспект матеріалу лекції
		Самостійна робота	Психотерапія - специфічна ефективна форма впливу на психіку людини з метою забезпечення і збереження її здоров'я. Психотерапевтичні методи - спеціальні прийоми впливу на свідомість людини з метою надання їй допомоги у вирішенні її психологічних проблем. Основні психотерапевтичні методи: гіпнотерапія, аутогенне тренування, раціональна терапія, ігрова терапія, психоестетотерапія, соціальна психотерапія.	24	4		
		Практичне заняття	Вступ в дисципліну	4	-		

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 15 з 29

1	2	Тема 2. Класичний психоаналіз		9	7	Засвоєння головних механізмів інтеграції та диференціації Вміння застосовувати принцип системності до наукових досліджень	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Цілі терапії. Допомога клієнту у виявленні неусвідомлюваних причин тяжких переживань і хворобливих проявів. Прийоми: Одна група методів спрямована на виявлення несвідомих мотивів людини, що лежать в основі її поведінки. Інша група методів акцентує увагу на внутрішніх силах, які допоможуть людині впоратися з труднощами самостійно.	4	-		
		Самостійна робота	За допомогою третьої групи методів психолог намагається довести до свідомості пацієнта то, як він сприймає дійсність. Четверта група методів, з її допомогою психоаналітик намагається спонукати клієнта змінити характер свого функціонування. Вибір і ефективність того чи іншого методу залежать від: характеру проблеми клієнта, ступеня сприйнятливості людини, а також особистості психолога.	24	4		
		Практичне заняття	Психодинамічний напрямок	4	-		
							Успішне виконання завдань на практичному занятті.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 16 з 29

1	3	Тема 3. Аналітична індивідуальна психотерапія А. Адлера		9	9	Вивчити головні методи наукового пізнання	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Цілі терапії: зниження почуття неповноцінності; розвиток соціального інтересу; корекція цілей і мотивів з перспективою зміни стилю життя. Позиція психолога. Знайти помилку в «картині світу» клієнта, через яку виникають психологічні проблеми (недовіра, себелюбство, нереалістичні амбіції, недолік впевненості). Вимоги та очікування від клієнта. Основне для клієнта - зайняти позицію «на рівних» по відношенню до психолога. Від клієнта очікуються активність, відповідальність, прагнення до співпраці і взаємна довіра. Головний напрямок спільного пошуку - базисні помилки в мисленні про світ, пошук можливостей їх корекції.	4	-		
		Самостійна робота	Комплекс неповноцінності і його компенсація Адлер розрізняв три види страждань, які відчуває в дитинстві людина, що сприяють розвитку комплексу неповноцінності: неповноцінність того чи іншого органу, надмірна опіка, відкидання з боку батьків. За Адлером почуття неповноцінності є джерелом усіх устремлінь людини до саморозвитку, зростання і компетентності. Неповноцінність, її компенсація та соціальне середовище - це три змінні, результуюча сила впливу яких призводить до формування прагнення до значущості та переваги. Етапи і техніки психотерапії.	21	4		
		Практичне заняття	Аналітична індивідуальна психотерапія А. Адлера	6	2	Оволодіти теоретичною і емпіричною науковою методологією, навчитися її застосовувати у самостійних наукових дослідженнях	Успішне виконання завдань на практичному занятті.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 17 з 29

1	4	Тема 4. Клієнт-центрований підхід К. Роджерса		9	7	Визначити основні закономірності розвитку техніки як феномену	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Мета терапії полягає у виробленні у клієнта більшої самоповаги і здатності робити дії, необхідні для приведення його «Я» - реального у відповідність з його особистим досвідом і глибинними переживаннями. З самого початку увага концентрується не так на проблемах людини, а на ній самій, на її «Я», тому завдання, яке ставиться і вирішується в рамках взаємодії психолога і клієнта, - це допомога в особистісному зростанні і розвитку, завдяки якому людина сама вирішує свої проблеми. А другорядне завдання - створення відповідного психологічного клімату і відповідних відносин.	4	2		
		Самостійна робота		21	10		
		Практичне заняття	Клієнт-центрований підхід К. Роджерса	6	-		
Зм.		Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата		

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 18 з 29

1	5	Тема 5. Етапи і техніки психотерапевтичного процесу		9	9	Осолодіти знаннями про основні положення сучасної наукової парадигми	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Заблокованість внутрішньої комунікації, заперечується наявність проблем, відсутнє бажання до змін. Стадія самовираження, клієнт починає відкривати свої почуття, проблеми. Розвиток процесу саморозкриття, прийняття себе у всій своїй складності, суперечливості, обмеженості. Формування ставлення до внутрішнього як до свого, долається відчуженість від свого «Я». Розвиток конгруентності, самоприйняття і відповідальності. Особистісні зміни, відкритість собі і світу.	4	2		
		Самостійна робота		21	12		
		Практичне заняття	Основні техніки психотерапевтичного процесу	6	1	Зрозуміти специфіку основних етапів науково-технічної революції та її значення у сучасній професійній технічній діяльності	Успішне виконання завдань на практичному занятті.
		Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата	

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 19 з 29

1	6	Тема 6. Логотерапія В. Франкла		9	9	Визначити яку роль відіграє інтеграція в сучасних процесах розвитку науки	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Основні положення, техніки логотерапії: людина не може нормально жити, якщо її життя стає безглуздим, вона втрачає спокій до тих пір, поки знову не набуде мети і сенсу свого життя; сенс життя не може бути дано людині ззовні, запропоновано або нав'язано. Вона повинна знайти його цілком самостійно.	2	2		
		Самостійна робота	Центральною в концепції В. Франкла є проблема відповідальності. Людина вільна у своєму виборі сенсу, але, знайшовши його, вона несе відповідальність за здійснення свого унікального сенсу. Техніки: метод дереклексії - зняття зайвого самоконтролю; метод парадоксальної інтенції: психолог надихає клієнта саме на те, чого той намагається уникнути.	21	8		
		Практичне заняття	Логотерапія В. Франкла	6	1	Навчитися аналізувати професійно-технічну сферу як інтегративне об'єднання	Успішне виконання завдань на практичному занятті.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 20 з 29

		Тема 7. Екзистенціальний напрямок		11	9	Визначити основні проблеми та постулати глобалістики, обґрунтувати її основні функції та парадокси .	Конспект матеріалу лекції
1	7	Лекція	Цілі терапії. Допомогти клієнту знайти сенс життя, усвідомити особистісну свободу, відповідальність і відкрити свій потенціал як особистості. А також визнання особистості клієнта і його долі найважливішою, унікальною. Позиція психолога. Розуміння клієнта в термінах його власного життєвого світу.	2	-		
		Самостійна робота	Вимоги та очікування від клієнта. Допомога клієнту прийняти свій феноменологічний світ, усвідомити реальність своїх усвідомлених або неусвідомлюваних виборів і їх наслідків.	21	7		
			Практичне заняття	Екзистенціальний напрямок	6	-	Засвоїти основні положення концепції сталого розвитку, визначити, визначити їхню валідність по відношенню до сучасних науково-технічних процесів.
		Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата	

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 21 з 29

		Тема 8. Поведінковий напрям.		11	9	Зрозуміти основні етапи комп'ютеризації та діджиталізації суспільства, обґрунтувати роль ІТ технологій для розвитку сучасної науки і техніки.	Конспект матеріалу лекції		
1	8	Лекція	Цілі терапії. Вироблення нової адаптивної поведінки або подолання поведінки, яка стала неадаптивною. Позиція психолога. Бути моделлю, зразком для наслідування. Вимоги та очікування від клієнта. Роль психолога носить чітко фіксований характер. Так само чітко визначається і роль клієнта. Заохочується активність, свідомість в постановці цілей, бажання співпрацювати з психологом.	2	-				
	Самостійна робота	Основні напрямки поведінкової терапії В даний час в бихевиоральній психотерапії існують три основні напрямки: 1. Класичне обумовлення. 2. Оперантне обумовлення. 3. Мультимодальне програмування. 1. Класична теорія умовних рефлексів І.П. Павлова з'явилася фундаментом, на якому було побудовано сучасну поведінкову терапію. На основі принципів класичного обумовлення створені такі методики корекції поведінки, як методика аверсивного обумовлення, методика контролю стимулу і т. п.	21	4					
	Практичне заняття	Поведінковий напрям.	6	1	Визначити основні тенденції та перспективи інформаційного суспільства.	Успішне виконання завдань на практичному занятті			

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата
-----	------	-------------	--------	------

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФЕТСВТ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 22 з 29

1	9	Тема 9. Когнітивний напрямок.		11	7	Визначити основні тенденції та перспективи розвитку науки і техніки в XXI столітті	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	У когнітивній психології увага приділяється пізнавальним структурам і упор робиться на особистість. В основі лежать теорії, що описують особистість з точки зору організації пізнавальних структур.	2	-		
		Самостійна робота	Когнітивна психотерапія орієнтована на сьогоднішній день. Можна виділити наступні особливості: 1. Основна увага приділяється не минулому клієнта, а його справжньому - думкам про себе і просвіт. 2. В основі терапії лежить навчання новим способам мислення. 3. Застосування системи домашніх завдань, спрямованих на перенесення отриманих нових навичок в середу реальної взаємодії. 4. Основне завдання терапії - зміни в сприйнятті себе і навколишньої дійсності: знання про себе і світ впливають на поведінку, а поведінка і її наслідки впливають на уявлення про себе і світ.	21	10		
		Практичне заняття	Когнітивний напрямок	6	1	Навчитись аналізувати сучасні концепції науки і техніки та застосовувати отримані результати у професійній діяльності	Успішне виконання завдань на практичному занятті

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата
Державний університет інфраструктури та технологій				
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного				
ФСВ КІВТ		Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін		Сторінка 23 з 29

2	8	Тема 10. Раціонально-емотивна терапія А. Елліса		11	9	Обґрунтувати нову парадигму існування як екологічну, визначити сутність екологічної моделі розвитку.	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Типи когніцій Кожна людина народжується з певним потенціалом, і цей потенціал має дві сторони: раціональну та ірраціональну; конструктивну і деструктивну і т. п. У раціонально-емотивній терапії виділяється три провідних психологічних аспекти функціонування людини: думки (когніції), почуття і поведінка.	2	2		
		Самостійна робота	А. Елліс виділяє два типи когніцій: оціночні і оціночні. Оціночні когніції містять інформацію про реальність, про те, що людина сприйняла в світі. Оціночні когніції відображають ставлення людини до цієї реальності. Оціночні когніції обов'язково з'єднані з оціночними зв'язками різного ступеня жорсткості. Джерело психологічних порушень - це система індивідуальних ірраціональних уявлень про світ, (іраціональні установки). Іраціональні установки не відповідають реальності як за силою, так і за якістю цього розпорядження.	21	5		
		Практичне заняття	Раціонально-емотивна терапія А. Елліса	6	-		
Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата			

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 24 з 29

2	8	Тема 11. Когнітивний підхід А. Бека		11	9	Обґрунтувати нову парадигму існування як екологічну, визначити сутність екологічної моделі розвитку.	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Цілі терапії: виправлення неадекватних когніцій, усвідомлення правил неадекватної обробки інформації і заміна їх правильними. Навчити клієнта усвідомлювати зв'язки між когнітивними схемами, афектами і поведінкою, замінювати дисфункціональні думки більш реалістичними інтерпретаціями.	2	-		
		Самостійна робота	Позиція психолога. Між клієнтом і психологом повинні складатися партнерські відносини. Інтерпретації або припущення клієнта розглядаються психологом як гіпотези, що потребують перевірки та підтвердження. Вимоги та очікування від клієнта. Від клієнта очікується прийняття положення про залежність емоцій від мислення. Встановлення відносин з психологом вимагає від клієнта високої активності, відповідальності.	21	5		
		Практичне заняття	Когнітивний підхід А. Бека	6	2	Визначити головні кроки до становлення екологічного суспільства	Успішне виконання завдань на практичному занятті

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 25 з 29

2	8	Тема 12. Гештальттерапія Ф. Перзла		11	9	Обґрунтувати нову парадигму існування як екологічну, визначити сутність екологічної моделі розвитку.	Конспект матеріалу лекції
		Лекція	Особистісний ріст як процес розширення зон самоусвідомлення, що сприяє саморегуляції і координує рівновагу між внутрішнім світом і середовищем. Він виділяв три зони усвідомлення:	2			
		Самостійна робота	1. Внутрішню - явища і процеси, що відбуваються в нашому тілі. 2. Зовнішню - зовнішні події, які відображаються свідомістю. 3. Середню - фантазії, вірування, відносини. При невроті переважає тенденція до зосередження на середній зоні за рахунок виключення зі свідомості двох перших. Така надмірна схильність до фантазування, інтерпретації порушує природний ритм процесу свідомості, змушує клієнта зосереджуватися на минулому і майбутньому на шкоду справжньому, так як завершити гештальт (задовольнити потребу) можна тільки в момент «тут і зараз».	21	5		
		Практичне заняття	Гештальттерапія Ф. Перзла	6	-	Визначити головні кроки до становлення екологічного суспільства	Успішне виконання завдань на практичному занятті

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 26 з 29

4.3 Орієнтовні теми курсових робіт:

Тематика завдань:

1. Індивідуальна і групова психотерапія.
2. Арттерапія. Характеристика, основні прийоми методу.
3. Психодрама. Основні види, форми. Фази методу.
4. Ігротерапія. Характеристика, види, форми.
5. Соціально-психологічний тренінг як засіб корекції.
6. Гіпноз. Історія розвитку гіпносугестивної психотерапії.
7. Консультативна робота і емоційні проблеми (депресія, страх, тривога).
8. Технологія консультативної взаємодії.
9. Кризове консультування.
10. Психологічне консультування при переживанні втрати або горя.
11. Екзистенційні питання в консультативній практиці.
12. Консультування з проблем, пов'язаних з дошкільнятами та школярами.
13. Консультування в підлітковому і юнацькому віці.
14. Консультативна робота з залежностями.
15. Консультування з питань насильства.
16. Психологічне консультування при суїцидальному ризику.
17. Психокорекція сімейних відносин.
18. Дошлюбне, подружнє і постподружнє консультування.
19. Конструктивні і деструктивні скарги в психологічному консультуванні.
20. Консультування подружжя з проблеми розлучення.
21. Психологічне консультування з проблем домінування в родині

5. КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

5.1 Методи поточного контролю перевірка конспекту лекцій, перевірка роботи студентів на практичних заняттях .

5.2 Розподіл балів за конспектування лекцій – по 2 бали. Загалом – 24 бали

5.3. Відпрацювання завдань на практичних заняттях – по 6 балів . Загалом – 60 балів.

5.4 Розподіл балів на екзамені: 1 теоретичне питання – 3 бали; 2 теоретичне питання – 3 бали; тестове завдання – 2 бали; 1 практичне питання – 3 бали; 2 тестове завдання – 3 бали.

5.5 Студенти, які набрали під час поточного навчання менше, ніж 44 бали, до заліку та іспиту не допускаються

6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Методичне забезпечення навчальної дисципліни охоплює: підручники та посібники, зазначені у списку літератури.

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата

Державний університет інфраструктури та технологій		
Київський інститут водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича - Сагайдачного		
ФСВ КІВТ	Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням та гуманітарних дисциплін	Сторінка 27 з 29

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література

Основна

1. Айви А.Е., Айви М.Б., Саймэн-Даунинг Л. Психологическое консультирование и психотерапия. М: Психотерапевтический колледж, 2000.
2. Александров А.А. Современная психотерапия. СПб, 1997
3. Беллендир; М. Зотова и др. С. - Петербург: Восточно-Европейский Институт психоанализа, Речь, 2001.
4. Варга А. Системная семейная терапия. СПб, 1998.
5. Варга А.Я., Кадыров И.М., Холмогорова А.Н Основные направления современной психотерапии. М.: Когнито-Центр, 2000.
6. Вайнер И. Основы психотерапии / Пер. с англ. Е. Антонова, В. Белоусова. С. Петербург: Питер, 2002
7. Гулина М. Психотерапевтическое консультирование. Петербург, 1998.
8. Калмыкова Е.С, Кэхеле Х. Психотерапия как объект научного исследования // Основные направления современной психотерапии. М.: Когито-Центр, 2000.
9. Макаров В.В. Психотерапия нового века. М: Академический проект, 2001.
10. Мак Малдалан Раймонд. Методы когнитивной терапии. Петербург, «Речь», 1999.
11. Найт С. Руководство по НЛП. СПб, 1997.
12. Полеев А.М. Неотложная психотерапевтическая помощь при кризисных и суицидоопасных состояниях. М., 1991.
13. Решетников ММ Организационно-методические вопросы реформ в российской психотерапии // Хайгл-Эверс А., Хайгл Ф, Рюгер У. Базисное руководство по- психотерапии / Пер. с нем. Т.13. Романин А.Н. Основы психотерапии. - М., 1999.
14. Сатир В. Психотерапия семьи. М., 1991.
15. Свядош А.М. Психотерапия. С. - Петербург: Питер, 2000.
16. Семенова Н. Д. Этические основы психотерапии /1 Основные направления современной психотерапии. М: Когнито-Центр, 2000.
17. Сидоренко Е. Мотивационный тренинг. Практическое руководство. СПб, 2000.
18. Смит М. Тренинг уверенности в себе. СПб, 1998.
19. Соколова Е.Т Психотерапия: теория и практика. М: Академия, 2002.

Допоміжна

1. Рюгер У. Базисное руководство по психотерапии / Пер. с нем. Т. Беллендир, М. Зотова и др. С. -Петербург: Восточно-Европейский Институт психоанализа, Речь, 2001.
2. Франкл В. Психотерапия на практике М., 1993.
3. Эриксон М. Стратегия психотерапии. Петербург, 1993.
4. Эйдемиллер Э.Г., Юстицкис В.В. Семейная психотерапия. - Л.: Медицина, 2005.

Інформаційні ресурси

https://kivt.duit.edu.ua/fsv/ezvtvsh/#section_1

Зм.	Лист	Зм. внесена	Підпис	Дата
-----	------	-------------	--------	------

